

(ВАЗ.Еуобзервер, 6.4.2010)

Кроз месец дана, Балкан, а и цео свет ће обележити 30-годишњицу смрти Јосипа Броза Тита, председника некадашње Југославије и најуспешнијег од свих бравара који икада живели на овом свету.

Изван оквира званичне биографије, живот му остаје обавијен мистеријом и теоријама завере. Изгледа да је једина непобитна чињеница да је мртав. Али остало – тачни датуми његовог рођења и смрти, место где је сахрањен, његово порекло и идентитет – остају контроверзни.

Ко је био тај творац социјалистичке Југославије, њен маршал, доживотни председник државе и поглавар Комунистичке партије, оснивач Покрета несврстаних и један од најистакнутијих лидера XX века?

Историчар и познати београдски новинар Драган Влаховић, који је написао неколико књига о Титу, каже: „Историјска наука тек треба да реконструише његову рану биографију. Сам Тито је зачетник конфузије о свом рођењу, тако да разни биографи у својим књигама наводе 12 различитих датума.“

У Југославији Титов рођендан је био слављен 25. маја, али – по Влаховићу, прави датум је остао тајна чак и његовом једином званичном биографу и ратном другу, Владимиру Дедијеру. Званично, Тито се уздигао на врх од сасвим скромне позадине: бравар по занату, он је, наводно, био син сељачког брачног пара из хрватског села Кумровца. Отац Фрањо био је Хрват, а мати Марија Словенка.

Господин Влаховић, наводећи податке из Ратног архива у Бечу, верује да је прави Јосип Броз заиста био рођен 1892. године у Кумровцу, а погинуо у априлу 1915. као војник 25. пука 42. домобранске дивизије хабзбуршке војске у бици на Карпатима.

Раиф Диздаревић, дугогодишњи Титов пришипетља и један од последњих шефова државе у оквиру ротирајућег система председништва бивше Југославије, тврдио је да је Тито чувао копију умрлице Јосипа Броза из 1915, која је после његове смрти нађена у једном црном коферу.

Диздаравић је записао: „У својој радној соби у Белој вили, Тито је у једном малом сефу чувао неке документе. Међу њима се налазила и копија Брозове умрлице. Издао ју је аустроугарско министарство војске 1915. и уз њу се налазио и списак војника који су погинули, или нестали – укључујући и Броза.“

У једној од ретких изјава о свом животу, Тито је истакао да је учествовао у борбама на Карпатима 1915, додајући да је у тој бици био рањен. Влаховић се сећа Титових речи о том догађају: „Казао је да се сећа како је лежао у блатњавој јарузи, кад се пред њим појавио један непријатељски војник са дебелим брковима и обрвама и забио му копље у десно раме.“

Међутим, Душан Феруга, патолог из Љубљане, који је извршио аутопсију Титовог леша, истиче: „Ни на десном рамену, ни било где није било никаквог ожиљка.“

Један од извора непрекидних спекулација о Титовом пореклу је било и његово доста лоше владање хрватским језиком, који му је, наводно, био матерњи. Он је, напротив, добро говорио и писао на руском и немачком, а споразумевао се добро и на енглеском, чешком и пољском.

Један други аутор, Перо Симић, тврди да је Тито био Коминтернин агент, убачен у некадашњу Краљевину Југославију са задатком да организује комунистичку партију. Његов званични биограф сугерише да је, можда, био рођен у Бечу, и да је похађао војно-обавештајну школу у Печују, док су високи обавештајни функционери Краљевине Југославије веровали да је Тито био ванбрачни син једног пољског пуковника по имену Лебедев.

Веома је тешко утврдити поуздане чињенице о Титу пре 1928. када је био суђен у

Титов живот остаје енигма

Пише: Владимир Јокановић
понедељак, 03 мај 2010 09:06

Загребу под оптужбом за комунистичку активност. Када је 1950. био изабран за народног посланика, Савезни биро за статистику је тражио да попуни упитник са личним подацима. Титов одговор је био кратак: „Не дајем податке. Т.“

Сходно гласинама, Тито је ућуткивао сваког ко би био спреман да посведочи да он није Јосип Броз из Кумровца, као и сваког ко би покушавао да ишта истражи.

Његов лични лекар Александар Матуновић је у једном интервјуу после Титове смрти навео: „Човек који се називао Ј. Б. Тито је био рођен у некој аристократској породици; имао је и навике и стил живота који су томе одговарали: играо је билијар, шах, карте, јахао је коње, мачевао је, бавио се гимнастиком, играо тенис и говорио неколико језика. Таквог бравара није на свету било.“

Према једној познатој анегдоти, енглеска краљица и њени гости у замку Виндзор су били под утиском када је Тито сео за клавир и свирао Шопенову музику.

Др Матуновић је поновио и оно што му је Тито рекао током њиховог последњег разговора: „Докторе, ако мислите да ме знате и знате ко је Тито, тешко се варате. Знам да сте од почетка желели да сазнате све о мени. Свестан сам тога да знате више од осталих. Али, нити знате ко је Тито, нити ћете то икада сазнати. Нико није упознао Тита, нити ће га икада упознати.“

Додао је: „Ја сам Фауст.... ето, сада знате ко сам. Не онај Гетеов Фауст – него Фауст свих Фауста!“

За живота био је личност џиновских пропорција. Али, заоставштина му није потрајала: Титова Југославија се распала у низу крвавих ратова.

Био је плејбој, шармер, шпијун, немилосрдни убица и бомбастични диктатор. Како се бајка звана “Југославија” примицала свом завршетку, остаци њеног творца су били сахрањени испод две тоне мермера у Београду, у маузолеју, “Кући цвећа”. Многи још увек не верују да је Тито тај који је сахрањен тамо, испод – то мора да је неко други.

Титов живот остаје енигма

Пише: Владимир Јокановић
понедељак, 03 мај 2010 09:06

Тито је умро 4. маја 1980. у Љубљани, а сахрањен је у Београду четири дана касније. Са својом првом женом, Рускињом Пелагијом Белоусовом је живео у Москви од 1919. адо 1928. године. Имали су четворо деце, од које је само један, Жарко, преживео детињство.

Титова друга жена, Херта Хас, била је пореклом Немица. Живели су у Загребу између 1937. и 1941. године. Умрла је у фебруару ове године. Њихов син, Миша, је хрватски дипломата у Индонезији.

Српкиња, Даворјанка Зденка Пауновић, Титова велика љубав, била је само 25 година стара када је умрла, 1946. године. На Титов захтев, сахрањена је у парку палате династије Карађорђевића, где је Тито после рата живео.

Тито се 1952. оженио Јованком Будисављевић, које је била 32 године млађа од њега и остала је званично југословенска прва дама. Она је још увек жива у Београду.

Након његове смрти, уследила су открића о импресивном броју председникових љубавница. Недавна изложба фотографија које је сам снимио показује и његову занесеност собарицама и куварицама.

(Превод са енглеског **Василије Клефтакис**)